Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL GERARD HOGAN
prezentate la 8 octombrie 2020[1]

Cauza C-440/19 P

Pometon SpA
împotriva

Comisiei Europene

„Recurs – Acorduri, decizii și practici concertate – Piața europeană a abrazivilor din oțel – Participare la contacte bilaterale și multilaterale în scopul coordonării prețurilor în tot cuprinsul Spațiului Economic European (SEE) – Procedură «hibridă» împărțită pe etape din punct de vedere cronologic – Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene – Articolul 41 – Principiul imparțialității Comisiei – Articolul 48 – Prezumția de nevinovăție – Obligația de motivare – Încălcare unică și continuă – Egalitate de tratament – Competență de fond”

I. Introducere

1. Prin recursul său, Pometon SpA (denumită în continuare „Pometon” sau „recurenta”) solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 28 martie 2019, Pometon/Comisia (T-433/16, EU:T:2019:201, denumită în continuare „hotărârea atacată”). Prin această hotărâre, Tribunalul a anulat articolul 2 din Decizia C(2016) 3121 final a Comisiei din 25 mai 2016 privind o procedură inițiată în temeiul articolului 101 TFUE și al articolului 53 din [Acordul privind Spațiul Economic European (SEE)] (Cazul AT.39792 – Abrazivi din oțel) (denumită în continuare „decizia în litigiu”) și a stabilit cuantumul amenzii aplicate Pometon la suma de 3 873 375 EUR. Cu titlu subsidiar, Pometon solicită Curții reducerea amenzii aplicate.

2. Deși propunem să concentrăm analiza noastră în prezentele concluzii pe primul și al patrulea motiv de recurs (precum și pe cele două probleme de drept ridicate de recurentă în susținerea motivelor respective), răspunsul nostru la primul motiv ne va conduce de asemenea la examinarea celui de al doilea și a celui de al treilea motiv în contextul celui dintâi. Aceasta din urmă se referă la întinderea obligației de imparțialitate a Comisiei în cadrul specific al unei așa-numite proceduri „hibride”. Al patrulea motiv, la rândul său, are ca obiect aplicarea principiului egalității la calcularea amenzii în cadrul acestui tip de procedură.

3. O „procedură hibridă” este o procedură în cadrul căreia o procedură de tranzacționare în conformitate cu articolul 10a din Regulamentul (CE) nr. 773/2004 al Comisiei din 7 aprilie 2004 privind desfășurarea procedurilor puse în aplicare de Comisie în temeiul articolelor [101] și [102 TFUE] (JO 2004, L 123, p. 18, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 242), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 622/2008 al Comisiei din 30 iunie 2008 în ceea ce privește desfășurarea procedurii de tranzacționare în cazurile privind cartelurile[2], și o procedură administrativă ordinară în

1 Limba originală: engleza.

2 JO 2008, L 171, p. 3.

conformitate cu articolul 7 din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele [101] și [102 TFUE][3] sunt desfășurate în paralel de către Comisie. Deși procedura menționată a condus deja la decizii ale Comisiei a căror legalitate a fost contestată în fața Tribunalului (precum și în recursuri)[4], este prima dată când Curtea va trebui efectiv să examineze câteva dintre problemele specifice ridicate de această „procedură hibridă".

II. Cadrul juridic

A. Regulamentul nr. 1/2003

4. Articolul 7 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003 prevede:

„Atunci când Comisia, acționând ca urmare a unei plângeri sau din oficiu, constată că există o încălcare a articolului [101] sau [102 TFUE], poate solicita printr-o decizie întreprinderilor și asociațiilor de întreprinderi în cauză să înceteze respectiva încălcare. În acest scop, Comisia le poate impune orice măsuri corective comportamentale sau structurale care sunt proporționale cu încălcarea comisă și necesare pentru încetarea efectivă a încălcării. […]"

5. Potrivit articolului 23 alineatele (2) și (3) din acest regulament:

„(2) Comisia poate aplica, prin decizie, amenzi asupra întreprinderilor și asociațiilor de întreprinderi atunci când, în mod intenționat sau din neglijență, acestea:

(a) încalcă articolul [101] sau articolul [102 TFUE] […]

[…]

Pentru fiecare întreprindere și asociație de întreprinderi care participă la încălcarea normelor, amenda nu depășește 10 % din cifra de afaceri totală din exercițiul financiar precedent.

[…]

(3) La stabilirea valorii amenzii, se iau în considerare atât gravitatea, cât și durata încălcării."

B. Regulamentul nr. 773/2004

6. Articolul 10a din Regulamentul nr. 773/2004, intitulat „Procedura de tranzacționare în cazurile privind cartelurile", prevede:

„(1) După inițierea procedurii în temeiul articolului 11 alineatul (6) din Regulamentul [nr. 1/2003], Comisia poate stabili un termen în care părțile pot indica în scris că sunt în măsură să se angajeze în discuții de tranzacționare, astfel încât să poată eventual depune propuneri de tranzacționare. Comisia nu este obligată să ia în considerare răspunsurile primite după expirarea termenului menționat.

[…]

3 JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167.

4 Sunt avute în vedere aici Hotărârea Tribunalului din 20 mai 2015, Timab Industries și CFPR/Comisia (T-456/10, EU:T:2015:296) (în recurs, Hotărârea din 12 ianuarie 2017, Timab Industries și CFPR/Comisia, C-411/15 P, EU:C:2017:11), și Hotărârea din 10 noiembrie 2017, Icap și alții/Comisia (T-180/15, EU:T:2017:795) (în recurs, Hotărârea din 10 iulie 2019, Comisia/Icap Management Services și Icap New Zealand, C-39/18 P, EU:C:2019:584).

(2) Părțile implicate în discuțiile de tranzacționare pot fi informate de Comisie despre:

(a) obiecțiile pe care intenționează să le formuleze împotriva lor;

(b) elementele probatorii utilizate pentru a determina obiecțiile preconizate;

(c) versiunile neconfidențiale ale oricărui document accesibil specificat, enumerat în dosarul cazului la momentul respectiv, în măsura în care cererea unei părți este justificată prin faptul că acelei părți i se dă posibilitatea de a-și stabili poziția cu privire la o perioadă de timp sau orice alt aspect particular al cartelului, și

(d) nivelul amenzilor potențiale.

[…]

În cazul în care discuțiile de tranzacționare progresează, Comisia poate stabili un termen în care părțile se pot angaja să urmeze procedura de tranzacționare prin introducerea unor propuneri de tranzacționare care să reflecte rezultatele discuțiilor de tranzacționare și recunoașterea participării lor la o încălcare a articolului 101 [TFUE], precum și a răspunderii lor. […]

[…]

(3) Atunci când comunicarea obiecțiilor notificată părților reflectă conținutul propunerilor de tranzacționare, răspunsul scris transmis de părțile în cauză la comunicarea obiecțiilor confirmă, în termenul stabilit de Comisie, că acea comunicare a obiecțiilor care le-a fost adresată reflectă conținutul propunerilor lor de tranzacționare. Comisia poate în acest caz să procedeze la adoptarea unei decizii în temeiul articolului 7 și al articolului 23 din Regulamentul [nr. 1/2003], după consultarea Comitetului consultativ privind practicile restrictive și pozițiile dominante, în temeiul articolului 14 din Regulamentul [nr. 1/2003].

(4) Comisia poate decide în orice moment în cursul procedurii să pună capăt discuțiilor de tranzacționare în cazul curent sau cu privire la o anumită parte, în cazul în care consideră că eficiențele procedurale nu vor putea fi realizate.”

C. Comunicarea privind tranzacțiile

7. Mecanismele de punere în aplicare a Regulamentului nr. 773/2004 au fost prevăzute în Comunicarea Comisiei din 2 iulie 2008 privind desfășurarea procedurilor de tranzacție în vederea adoptării de decizii în temeiul articolelor 7 și 23 din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului în cazurile privind cartelurile [5] (denumită în continuare „comunicarea privind tranzacțiile”).

8. Potrivit punctului 32 din comunicarea privind tranzacțiile, „în cazul în care decide să acorde un tratament favorabil unei părți pentru tranzacția încheiată în contextul prezentei comunicări, Comisia va reduce cu 10 % cuantumul amenzii ce urmează a fi aplicată, după aplicarea limitei maxime de 10 %, în conformitate cu Orientările privind metoda de stabilire a amenzilor, limită impusă în temeiul articolului 23 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 [(JO 2006, C 210, p. 2, Ediție specială, 08/vol. 4, p. 264; denumite în continuare „Orientările din 2006”)]. […]”

5 JO 2008, C 167, p. 1.

D. Orientările din 2006

9. Orientările din 2006 determină metodologia utilizată de Comisie pentru stabilirea amenzii ce urmează a fi aplicată întreprinderilor și asociațiilor de întreprinderi atunci când, în mod intenționat sau din neglijență, acestea încalcă dispozițiile articolelor 101 sau 102 TFUE.

10. Potrivit punctului 37 din Orientările din 2006, „[c]u toate că prezentele orientări prezintă metodologia generală de stabilire a amenzilor, particularitățile unei cauze date sau necesitatea de a atinge un nivel disuasiv într-o anumită cauză pot justifica abaterea Comisiei de la această metodologie sau de la limitele fixate la punctul 21”.

III. Istoricul cauzei și decizia în litigiu

11. Istoricul cauzei și elementele esențiale ale deciziei în litigiu au fost prezentate la punctele 1-21 din hotărârea atacată. Acestea pot fi rezumate după cum urmează.

12. Pometon este o societate italiană specializată în prelucrarea metalelor. Ea a fost activă pe piața abrazivilor din oțel până la 16 mai 2007, dată la care a vândut ramura sa de activitate din acest sector unuia dintre concurenții săi, societatea franceză Winoa SA. La acea dată, activitatea sus-menționată a Pometon a fost efectiv transferată către Pometon Abrasives Srl, o societate deținută de grupul Winoa.

13. Abrazivii din oțel sunt particule fine libere de oțel, de formă rotundă (alice sferice din oțel – steel shot) sau unghiulară (alice colțuroase din oțel – steel grit). Ei se utilizează în principal în sectorul siderurgic, în sectorul automobilelor, în sectorul metalurgic, în sectorul petrochimic și în sectorul tăierii pietrelor și se produc din reziduuri de deșeuri de oțel.

A. Procedura de investigare până la adoptarea deciziei de tranzacție

14. La 16 ianuarie 2013, Comisia a inițiat, în conformitate cu articolul 2 din Regulamentul nr. 773/2004, procedura de investigare prevăzută la articolul 11 alineatul (6) din Regulamentul nr. 1/2003 împotriva Pometon, a United States group Ervin Industries Inc. (denumită în continuare „Ervin”), a Winoa și a societăților germane MTS GmbH și Würth GmbH, în vederea angajării în discuții de tranzacționare cu acestea.

15. Cele cinci părți și-au confirmat voința de a se angaja în discuții de tranzacționare. Astfel, din luna februarie până în luna decembrie 2013 au avut loc reuniuni de tranzacționare între fiecare parte și Comisie. În cursul reuniunilor respective, Comisia a informat părțile despre obiecțiunile pe care intenționa să le ridice împotriva lor și le-a divulgat elementele de probă principale din dosarul său pe care s-a întemeiat pentru stabilirea acestor eventuale obiecțiuni. Comisia a comunicat de asemenea părților o estimare a nivelului amenzilor potențiale care le privesc.

16. În luna ianuarie 2014, societățile în cauză au depus cererile lor oficiale de tranzacționare în termenul stabilit, cu excepția Pometon, care a decis să se retragă din procedură. La 13 februarie 2014, Comisia a adresat o comunicare privind obiecțiunile fiecăreia dintre celelalte patru părți la presupusa înțelegere, iar la 2 aprilie 2014, a adoptat Decizia de tranzacție C(2014) 2074 final în privința lor, pe baza articolelor 7 și 23 din Regulamentul nr. 1/2003 (denumită în continuare „decizia de tranzacție”).

B. Decizia în litigiu

17. La 3 decembrie 2014, Comisia a notificat către Pometon o comunicare privind obiecțiunile. La 25 mai 2016, Comisia a adoptat, pe baza articolelor 7 și 23 din Regulamentul nr. 1/2003, decizia în litigiu.

18. Prin această decizie, Comisia a reținut că, în perioada cuprinsă între 3 octombrie 2003 și 16 mai 2007, Pometon a participat, fie în mod direct, fie prin intermediul reprezentanților săi sau al reprezentanților a două dintre filialele sale, Pometon España SA și Pometon Deutschland GmbH, la o înțelegere care consta în acorduri sau în practici concertate cu cele patru întreprinderi sus-menționate – și anume Ervin, Winoa, MTS și Würth – al cărei scop principal era coordonarea prețurilor abrazivilor din oțel pe întregul teritoriu al Spațiului Economic European (denumit în continuare „SEE”).

19. Dispozitivul deciziei în litigiu are următorul cuprins:

„*Articolul 1*

Pometon SpA a încălcat articolul 101 alineatul (1) din tratat și articolul 53 alineatul (1) din Acordul privind SEE prin participarea la o încălcare unică și continuă privind prețurile în sectorul abrazivilor din oțel, încălcarea menționată constând în coordonarea comportamentului său în materie de prețuri și vizând întregul teritoriu al SEE.

Durata încălcării era cuprinsă între 3 octombrie 2003 și 16 mai 2007.

Articolul 2

Pentru încălcarea menționată la articolul 1, amenda aplicată Pometon SpA este următoarea: 6 197 000 de euro […]”

20. Rezultă în esență, din ansamblul deciziei în litigiu, că Pometon, precum și ceilalți participanți la înțelegere, pe de o parte, ar fi introdus (prima componentă a înțelegerii) un mod uniform de calcul care le permitea să realizeze o majorare coordonată a prețurilor abrazivilor din oțel, întemeiat pe indicii prețurilor deșeurilor (denumită în continuare „suprataxa comună pentru deșeuri”). Pe de altă parte și în paralel, ei ar fi convenit (a doua componentă a înțelegerii) să își coordoneze comportamentele, în ceea ce privește prețurile de vânzare a abrazivilor din oțel practicate în privința clienților individuali, angajându-se în special să nu concureze între ei prin scăderi ale prețurilor [considerentele (32), (33), (37) și (57) ale deciziei în litigiu].

21. În ceea ce privește calificarea încălcării în cauză, Comisia a apreciat că era vorba despre o încălcare unică și continuă a articolului 101 TFUE și a articolului 53 din Acordul privind SEE. Astfel, nu numai că toate aranjamentele anticoncurențiale ale participanților ar fi privit coordonarea prețurilor și ar fi vizat aceleași produse, ci ar fi avut și loc potrivit acelorași modalități în toată perioada încălcării, cuprinsă între 3 octombrie 2003 și 16 mai 2007, dată la care Pometon a vândut activitatea sa din sectorul abrazivilor din oțel societății Winoa. În sfârșit, întreprinderile care au participat la încălcare, precum și persoanele care au acționat în numele acestora ar fi fost în esență aceleași [considerentele (107) și (166) ale deciziei în litigiu].

22. În final, potrivit Comisiei, o astfel de înțelegere avea ca obiect restrângerea concurenței, cu efecte importante asupra schimburilor privind produsul în cauză între statele membre și părțile la Acordul privind SEE [considerentele (142) și (154) ale deciziei în litigiu].

23. În ceea ce privește durata participării Pometon la încălcare, Comisia a stabilit începutul acestei participări la 3 octombrie 2003. Pe baza faptului că Pometon nu s-a disociat în mod formal de înțelegerea menționată, Comisia a considerat că participarea acesteia la înțelegere a continuat până la 16 mai 2007, dată la care Pometon a vândut activitatea sa din sectorul abrazivilor din oțel către Winoa [considerentele (160) și (166) ale deciziei în litigiu].

24. Pe baza Orientărilor din 2006, Comisia a stabilit cuantumul de bază al amenzii aplicate Pometon la 16 % din valoarea vânzărilor realizate de aceasta pe pieţele din SEE în cursul anului 2006, şi anume ultimul an complet de participare a Pometon la încălcarea în cauză, înainte de a vinde activitatea sa din sectorul abrazivilor concurentei sale franceze.

25. Acest procent corespunde luării în considerare a unei rate de bază de 15 %, care, în plus, a fost mărită cu 1 % pentru a se ţine seama de extinderea geografică a încălcării pe întregul teritoriu al SEE. Partea variabilă a cuantumului de bază al amenzii a fost, în continuare, mărită cu o sumă suplimentară fixă de 16 %, aplicată pentru a descuraja întreprinderile să încheie acorduri de coordonare a preţurilor, în conformitate cu punctul 25 din Orientările din 2006 [considerentul (220) al deciziei în litigiu].

26. În sfârşit, în temeiul punctului 37 din Orientările din 2006, care permite Comisiei să se abată de la metodologia prevăzută de orientările menţionate atunci când „particularităţile unei cauze date" pot justifica abaterea, această instituţie a efectuat o modificare a cuantumului de bază ajustat al amenzii [considerentele (228)-(231) ale deciziei în litigiu], care consta într-o reducere de 60 %.

27. În final, astfel cum reiese din articolul (2) din decizia în litigiu, după acest calcul, cuantumul amenzii aplicate Pometon se ridica la 6 197 000 de euro.

IV. Procedura în faţa Tribunalului şi hotărârea atacată

28. Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 3 august 2016, recurenta a introdus prezenta acţiune având ca obiect, cu titlu principal, anularea deciziei în litigiu şi, în subsidiar, reducerea amenzii care i-a fost aplicată.

29. În susţinerea acţiunii sale, recurenta a invocat cinci motive.

30. Primul motiv era întemeiat pe încălcarea principiului imparţialităţii procedurii, a principiului prezumţiei de nevinovăţie şi a dreptului la apărare, în măsura în care Comisia i-ar fi atribuit deja comportamente specifice în decizia de tranzacţie, condiţionând astfel acuzaţiile formulate ulterior împotriva sa în decizia în litigiu.

31. Al doilea motiv era întemeiat pe încălcarea articolului 101 TFUE şi a articolului 53 din Acordul privind SEE, pe caracterul insuficient şi contradictoriu al motivării, precum şi pe încălcarea dreptului la apărare şi a normelor privind sarcina probei, în măsura în care Comisia i-a imputat, în lipsa oricărei probe, participarea la o înţelegere în care nu a fost niciodată implicată.

32. Al treilea motiv era întemeiat pe încălcarea articolului 101 TFUE şi a articolului 53 din Acordul privind SEE, în măsura în care Comisia a considerat că înţelegerea constituia o restrângere a concurenţei prin obiect

33. Prin intermediul celui de al patrulea motiv, Pometon a contestat durata participării sale la înţelegere.

34. În sfârşit, prin cel de al cincilea motiv în susţinerea cererii sale de anulare sau de reducere a cuantumului amenzii, Pometon a invocat încălcarea obligaţiei de motivare, precum şi a principiilor proporţionalităţii şi egalităţii de tratament în ceea ce priveşte adaptarea excepţională a cuantumului de bază al amenzii, pe care Comisia a efectuat-o în temeiul punctului 37 din Orientările din 2006.

35. Prin hotărârea atacată, Tribunalul a respins primele patru motive, dar a admis a cincilea motiv invocat în faţa sa. Prin urmare, a anulat articolul 2 din decizia în litigiu şi a redus amenda aplicată Pometon de la suma iniţială de 6 197 000 de euro la 3 873 375 de euro.

V. Concluziile părților și procedura în fața Curții de Justiție

36. Prin recursul său, recurenta solicită Curții:

– anularea hotărârii atacate, precum și a deciziei în litigiu;

– în subsidiar, anularea hotărârii atacate și reducerea amenzii aplicate recurentei și, în orice caz, reducerea acestei amenzi; și

– obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată efectuate în prezenta procedură și în procedura desfășurată la Tribunal.

37. Comisia solicită Curții:

– respingerea recursului în parte ca inadmisibil și în parte ca nefondat;

– obligarea recurentei la plata cheltuielilor de judecată.

VI. Recursul

38. În susținerea recursului său, recurenta invocă patru motive. Prin intermediul primului motiv, Pometon invocă încălcarea principiului imparțialității procedurii și a principiului prezumției de nevinovăție. Prin intermediul celui de al doilea motiv, Pometon susține că Tribunalul a aplicat în mod eronat principiile referitoare la sarcina probei și principiul prezumției de nevinovăție și a formulat o motivare contradictorie sau insuficientă. În subsidiar, aceste din urmă elemente sunt de asemenea invocate în susținerea celui de al treilea motiv pentru a obține reducerea amenzii aplicate în raport cu durata participării Pometon la înțelegere. În sfârșit, prin intermediul celui de al patrulea motiv, Pometon invocă o încălcare a principiului egalității în contextul stabilirii cuantumului amenzii, precum și motivarea contradictorie sau insuficientă în această privință.

39. Chestiunile de drept pe care Curtea intenționează să le examineze și care sunt abordate în prezentele concluzii sunt analizate în cadrul primului și al celui de al patrulea motiv de recurs. Prin urmare, ne vom concentra, în primul rând, pe întinderea obligației de imparțialitate a Comisiei și, în al doilea rând, pe aplicarea principiului egalității la calcularea amenzii, dar, după cum s-a arătat în partea introductivă a prezentelor concluzii, în contextul specific al așa-numitei proceduri „hibride”.

A. Primul motiv, referitor la principiul imparțialității procedurii și la principiul prezumției de nevinovăție

1. Argumentele părților

40. Prin intermediul primului său motiv, Pometon susține că, la punctele 63-103 din hotărârea atacată, Tribunalul a săvârșit o eroare de drept, întrucât nu a constatat încălcarea de către Comisie a principiului imparțialității procedurii și a prezumției de nevinovăție. Procedând astfel, Tribunalul a încălcat el însuși principiul imparțialității și prezumția de nevinovăție.

41. Potrivit Pometon, procedura care a condus la adoptarea deciziei în litigiu era afectată de un viciu care determină nelegalitatea acestei decizii. Viciul respectiv ar rezulta din decizia de tranzacție, care, deși privește alți participanți la presupusa înțelegere decât Pometon, face referire la aceasta din urmă în considerentele sale (26), (28), (29), (31) și (36)-(38).

42. În decizia de tranzacție, Comisia a atribuit un anumit comportament societății Pometon, ceea ce, contrar concluziei Tribunalului de la punctul 103 din hotărârea atacată, ar fi adus atingere capacității Comisiei de a efectua o apreciere imparțială în cadrul procedurii care a condus la decizia în litigiu. Astfel, Tribunalul a încălcat jurisprudența relevantă, în special Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului (denumită în continuare „Curtea EDO") din 27 februarie 2014, Karaman împotriva Germaniei (CE:ECHR:2014:0227JUD001710310, denumită în continuare „Hotărârea Karaman"), și Hotărârea Tribunalului din 10 noiembrie 2017, Icap și alții/Comisia (T-180/15, EU:T:2017:795, denumită în continuare „Hotărârea Icap a Tribunalului").

43. Potrivit Pometon, Tribunalul și-a întemeiat această concluzie pe un motiv de formă și pe unul de fond.

44. În ceea ce privește forma, Tribunalul a statuat, la punctul 65 din hotărârea atacată, că nu a putut exista o încălcare a prezumției de nevinovăție și a principiului imparțialității, întrucât, la nota 4 din decizia de tranzacție, Comisia a exclus în mod expres vinovăția Pometon. Totuși, Pometon susține că din Hotărârea Karaman și din Hotărârea Icap a Tribunalului reiese că precauțiile de redactare, precum nota 4 din decizia de tranzacție, nu sunt suficiente pentru evitarea neînțelegerilor în ceea ce privește răspunderea societății în afara deciziei relevante.

45. Pe fond, Tribunalul a făcut referire, la punctul 85 din hotărârea atacată, la Hotărârea Karaman, potrivit căreia este necesar să se verifice dacă referirile la comportamentul Pometon din decizia de tranzacție erau necesare pentru stabilirea răspunderii destinatarilor deciziei menționate. La punctele 79, 81 și 83 din hotărârea atacată, Tribunalul ar fi constatat că, de fapt, Comisia a acționat în conformitate cu această jurisprudență. Totuși, la punctele respective, el nu a ținut seama de criteriile enunțate la punctul 64 din Hotărârea Karaman, potrivit cărora, pentru a fi compatibile cu prezumția de nevinovăție, referirile trebuie să fie imperative sau esențiale pentru aprecierea vinovăției pârâților. Or, Tribunalul a acceptat referiri care nu sunt necesare, dar care „pot fi în mod obiectiv utile" sau care „sunt destinate să stabilească răspunderea exclusivă" a părților care au participat la tranzacție.

46. În acest context, recurenta susține că, pentru a stabili încălcarea articolului 6 alineatul (2) din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „CEDO"), este suficient că motivarea deciziei de tranzacție sugerează că, în opinia Comisiei, întreprinderea în cauză este vinovată sau că referirea respectivă ridică îndoieli cu privire la existența unei eventuale hotărâri premature. În plus, potrivit Pometon, contrar celor stabilite de Tribunal în hotărârea atacată cu ignorarea Hotărârii Icap a aceleiași instanțe, faptul că referirile la Pometon nu ar conține nicio calificare juridică este irelevant. În sfârșit, recurenta susține că decizia prematură a Comisiei în privința sa reiese în mod clar din textul propunerii de tranzacție, care califică anumite comportamente atribuite Pometon drept „înțelegere [ori înțelegeri]" sau „contact anticoncurențial".

47. În opinia Comisiei, acest motiv de recurs este inadmisibil, întrucât privește aprecierea situației de fapt efectuată de Tribunal (fără a se susține însă că situația de fapt sau probele au fost denaturate) sau repetă argumente deja invocate în fața Tribunalului, iar argumentele referitoare la propunerea de tranzacție constituie o nouă obiecție. În orice caz, Comisia consideră primul motiv ca fiind nefondat, din moment ce Tribunalul a aplicat în mod corect jurisprudența rezultată din Hotărârea Karaman și din Hotărârea Icap a Tribunalului în prezenta cauză.

2. Analiză

a) Cu privire la admisibilitatea primului motiv de recurs

48. Comisia susține că primul motiv de recurs este inadmisibil în principal, întrucât se referă la aprecierea situației de fapt sau repetă argumente deja invocate în fața Tribunalului.

49. În această privință, trebuie amintită jurisprudența constantă a Curții în temeiul căreia din articolul 256 TFUE și din articolul 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene rezultă că Tribunalul este singurul competent, pe de o parte, să constate faptele, cu excepția cazului în care inexactitatea materială a constatărilor sale ar rezulta din înscrisurile dosarului care i-au fost înaintate, și, pe de altă parte, să aprecieze aceste fapte. Odată ce Tribunalul a constatat sau a apreciat faptele, Curtea este competentă, în temeiul articolului 256 TFUE, să exercite un control asupra calificării juridice a acestor fapte și asupra consecințelor de drept care au fost stabilite de Tribunal pe baza acestora. Curtea nu este, așadar, competentă în general să se pronunțe asupra situației de fapt. De asemenea, în principiu, nu poate nici să examineze probele pe care Tribunalul le-a reținut în susținerea acesteia. Prin urmare, această apreciere nu constituie, cu excepția cazului denaturării acestor elemente, o problemă de drept supusă ca atare controlului Curții [6].

50. Este adevărat totodată că, pe de altă parte, un recurs este inadmisibil în măsura în care se limitează la a repeta motivele și argumentele care au fost deja prezentate în fața Tribunalului, inclusiv cele întemeiate pe fapte respinse în mod expres de acesta. Un astfel de recurs constituie, în realitate, o cerere prin care se urmărește o simplă reexaminare a cererii introductive depuse la Tribunal, ceea ce nu este de competența Curții în cadrul unui recurs. Totuși, și în acest caz, dacă un reclamant contestă interpretarea sau aplicarea dreptului Uniunii de către Tribunal, aspectele de drept analizate în primă instanță pot fi rediscutate în cadrul procedurii de recurs. Într-adevăr, dacă un reclamant nu ar putea să se bazeze astfel în recurs pe motive și argumente utilizate deja în fața Tribunalului, procedura respectivă ar fi lipsită de o parte din sensul său [7].

51. În prezenta cauză, Pometon afirmă în esență, prin argumentele sale în susținerea primului motiv de recurs, că Tribunalul a încălcat principiul imparțialității procedurii și principiul prezumției de nevinovăție prin aplicarea în mod eronat a concluziilor desprinse din Hotărârea Karaman și din Hotărârea Icap a Tribunalului.

52. Considerăm că aceste afirmații trebuie să determine Curtea să examineze aplicabilitatea hotărârilor respective în cadrul unei proceduri hibride și, procedând astfel, să verifice eventual, ținând seama de jurisprudența menționată, calificarea juridică a faptelor efectuată de Tribunal și consecințele de drept pe care acesta le-a dedus din ele.

53. În aceste împrejurări, deși unele argumente ale Pometon pun în discuție anumite constatări de fapt ale Tribunalului sau sunt asemănătoare cu argumente dezbătute deja în fața acestuia, primul motiv de recurs ridică totuși întrebări privind interpretarea și aplicarea normelor de drept de către instanța respectivă și, în consecință, se referă la chestiuni de drept care pot fi supuse controlului Curții de Justiție în cadrul unui recurs. Prin urmare, excepția de inadmisibilitate a primului motiv invocată de Comisie poate fi admisă doar în ceea ce privește cererea referitoare la propunerea de tranzacție a Comisiei.

54. Astfel, acest argument a fost invocat de Pometon pentru prima dată în stadiul recursului. El constituie, așadar, în temeiul articolului 127 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, care este aplicabil recursurilor potrivit articolului 190 alineatul (1) din același regulament, un motiv nou, care este inadmisibil având în vedere că nu se bazează pe elemente de fapt sau de drept care au apărut în cursul procedurii [8].

6 A se vedea în acest sens Hotărârea din 14 decembrie 2017, EBMA/Giant (China) (C-61/16 P, EU:C:2017:968, punctul 33), și Hotărârea din 13 septembrie 2018, ANKO/Comisia (C-173/17 P, nepublicată, EU:C:2018:718, punctul 23).

7 A se vedea în acest sens Hotărârea din 18 ianuarie 2007, PKK și KNK/Consiliul (C-229/05 P, EU:C:2007:32, punctul 32), și Hotărârea din 16 ianuarie 2019, Comisia/United Parcel Service (C-265/17 P, EU:C:2019:23, punctele 14 și 15).

8 A se vedea în acest sens Hotărârea din 18 decembrie 2008, Coop de France Bétail și alții/Comisia (C-101/07 P și C-110/07 P, EU:C:2008:741, punctul 110), precum și Hotărârea din 10 aprilie 2014, Areva și alții/Comisia (C-247/11 P și C-253/11 P, EU:C:2014:257, punctul 72).

b) Cu privire la temeinicia primului motiv

55. Prin intermediul primului său motiv de recurs, Pometon susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept în hotărârea atacată prin faptul că nu a constatat încălcarea de către Comisie a principiului imparțialității procedurii și a prezumției de nevinovăție. Procedând astfel, Tribunalul însuși a încălcat principiul imparțialității și prezumția de nevinovăție.

56. Nu există nicio îndoială că aceste două principii pot fi invocate de recurentă în susținerea recursului său.

57. Astfel, deși Comisia nu poate fi calificată drept „instanță” în sensul articolului 6 din CEDO, aceasta este totuși obligată de asemenea să respecte, în cursul procedurii administrative, drepturile fundamentale ale Uniunii, printre care figurează dreptul la o bună administrare, consacrat la articolul 41 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”) [9]. Totuși, potrivit dispoziției menționate, orice persoană are dreptul, printre altele, de a beneficia, în ce privește problemele sale, de un tratament imparțial din partea instituțiilor Uniunii. Această cerință de imparțialitate privește, pe de o parte, imparțialitatea subiectivă, în sensul că niciunul dintre membrii instituției în cauză care este însărcinat cu soluționarea cauzei nu trebuie să fie părtinitor sau să aibă prejudecăți, și, pe de altă parte, imparțialitatea obiectivă, în sensul că instituția trebuie să ofere garanții suficiente pentru a exclude în această privință orice bănuială legitimă [10].

58. Mai mult, prezumția de nevinovăție constituie un principiu general al dreptului Uniunii Europene, consacrat în prezent la articolul 48 alineatul (1) din cartă. Potrivit jurisprudenței Curții, acest principiu se aplică procedurilor referitoare la încălcări ale normelor de concurență de către întreprinderi, proceduri care pot duce la aplicarea unor amenzi sau a unor penalități cu titlu cominatoriu [11].

59. În această privință, este necesar să se arate că prezumția de nevinovăție consacrată la articolul 48 din cartă corespunde articolului 6 alineatele (2) și (3) din CEDO, astfel cum rezultă din Explicațiile cu privire la cartă. Rezultă, în conformitate cu articolul 52 alineatul (3) din cartă, că trebuie luat în considerare articolul 6 alineatele (2) și (3) din CEDO în vederea interpretării articolului 48 din cartă, ca prag minim de protecție [12].

60. În aceste împrejurări, în cadrul unei „proceduri hibride” – altfel spus al unei proceduri în care Comisia desfășoară în paralel o procedură de tranzacționare și o procedură administrativă ordinară – este, așadar, important să se țină seama de Hotărârea Karaman, care privește aspectul dacă principiul prezumției de nevinovăție, astfel cum este protejat de articolul 6 alineatul (2) din CEDO, poate fi încălcat prin declarații cuprinse într-o decizie îndreptată împotriva persoanelor suspectate împreună în proceduri separate și care nu au forță juridică obligatorie în cadrul unor proceduri penale pendinte sau viitoare împotriva altei persoane.

61. Acest lucru este cu atât mai important, cu cât Curtea însăși a integrat deja cerințele care decurg din hotărârea respectivă în propria jurisprudență referitoare la articolul 48 din cartă.

9 A se vedea în acest sens Hotărârea din 11 iulie 2013, Ziegler/Comisia (C-439/11 P, EU:C:2013:513, punctul 154).

10 A se vedea în acest sens Hotărârea din 11 iulie 2013, Ziegler/Comisia (C-439/11 P, EU:C:2013:513, punctul 155).

11 A se vedea în acest sens Hotărârea din 22 noiembrie 2012, E.ON Energie/Comisia (C-89/11 P, EU:C:2012:738, punctele 72 și 73), și Hotărârea din 16 februarie 2017, Hansen & Rosenthal și H&R Wax Company Vertrieb/Comisia (C-90/15 P, nepublicată, EU:C:2017:123, punctul 18).

12 A se vedea în acest sens Hotărârea din 5 septembrie 2019, AH și alții (Prezumția de nevinovăție) (C-377/18, EU:C:2019:670, punctul 41).

62. Astfel, în Hotărârea din 5 septembrie 2019, AH și alții (Prezumția de nevinovăție) (C-377/18, EU:C:2019:670), Curtea a admis că Curtea EDO a considerat în Hotărârea Karaman că principiul prezumției de nevinovăție este încălcat în cazul în care o decizie judiciară *sau o declarație oficială* cu privire la o persoană trimisă în judecată conține o declarație clară, dată în lipsa unei condamnări definitive, potrivit căreia persoana în cauză a săvârșit infracțiunea în discuție [13].

63. Astfel cum a observat Curtea, Curtea EDO a recunoscut de asemenea că, în procedurile penale complexe în care există mai mulți suspecți care nu pot fi judecați împreună, se întâmplă ca instanța națională să trebuiască să menționeze în mod obligatoriu, pentru a aprecia vinovăția persoanelor trimise în judecată, participarea unor terți care vor fi probabil judecați separat ulterior. Aceasta a precizat totuși că, deși faptele referitoare la implicarea terților trebuie introduse, instanța în cauză ar trebui să evite să comunice mai multe informații decât este necesar pentru analiza răspunderii juridice a persoanelor trimise în judecată în fața sa [14].

64. În acest context, Curtea a remarcat faptul că Curtea EDO a subliniat importanța alegerii termenilor utilizați de autoritățile judiciare, precum și a împrejurărilor particulare în care aceștia au fost formulați și a naturii și a contextului procedurii în discuție [15]. Acesta este motivul pentru care, din nou potrivit Curții EDO, motivarea deciziilor judiciare în cazurile respective este deosebit de importantă: ea trebuie să fie formulată în termeni care sunt de natură să evite o eventuală apreciere prematură referitoare la vinovăția persoanelor terțe vizate, susceptibilă să compromită examinarea echitabilă a acuzațiilor reținute împotriva acestora în cadrul unei proceduri distincte [16].

65. Având în vedere jurisprudența menționată, Curtea a ajuns la concluzia că articolul 4 alineatul (1) din Directiva (UE) 2016/343 a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2016 privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale [17] trebuie interpretat în sensul că nu se opune ca un acord, care trebuie să fie aprobat de o instanță națională, să menționeze participarea la infracțiune a persoanelor acuzate, altele decât cea care a încheiat acest acord și care și-a recunoscut astfel vinovăția. Acest lucru este admisibil în împrejurările în care, ulterior, aceste alte persoane vor fi judecate separat, iar identificarea lor se face sub rezerva a două condiții. Pe de o parte, se impune ca această mențiune să fie necesară pentru calificarea răspunderii juridice a persoanei care a încheiat acordul menționat și, pe de altă parte, același acord trebuie să indice în mod clar că aceste alte persoane sunt acuzate în cadrul unei proceduri penale distincte și că vinovăția lor nu a fost dovedită conform legii [18].

66. Curtea a adăugat că, în această privință, pentru a controla respectarea prezumției de nevinovăție, trebuie să se analizeze întotdeauna o decizie judiciară și motivarea sa *în ansamblul său* și în lumina împrejurărilor speciale în care aceasta a fost adoptată. Astfel, după cum a explicat Curtea, orice referire explicită, în anumite pasaje ale unei decizii judiciare, la lipsa vinovăției coacuzaților ar fi lipsită de sens dacă alte pasaje din această decizie ar fi susceptibile să fie înțelese ca o expresie prematură a vinovăției lor [19].

13 A se vedea în acest sens Hotărârea din 5 septembrie 2019, AH și alții (Prezumția de nevinovăție) (C-377/18, EU:C:2019:670, punctul 43), și Hotărârea Karaman (§ 63).

14 A se vedea în acest sens Hotărârea din 5 septembrie 2019, AH și alții (Prezumția de nevinovăție) (C-377/18, EU:C:2019:670, punctul 44), și Hotărârea Karaman (§ 64).

15 A se vedea în acest sens Hotărârea din 5 septembrie 2019, AH și alții (Prezumția de nevinovăție) (C-377/18, EU:C:2019:670, punctul 43), și Hotărârea Karaman (§ 63).

16 A se vedea în acest sens Hotărârea din 5 septembrie 2019, AH și alții (Prezumția de nevinovăție) (C-377/18, EU:C:2019:670, punctul 44), și Hotărârea Karaman (§ 65).

17 JO 2016, L 65, p. 1. Potrivit acestei dispoziții, „[s]tatele membre iau măsurile necesare pentru a garanta că, atâta vreme cât vinovăția unei persoane suspectate sau acuzate nu a fost dovedită conform legii, declarațiile publice făcute de autoritățile publice și deciziile judiciare, altele decât cele referitoare la vinovăție, nu se referă la persoana respectivă ca fiind vinovată. Prin aceasta nu se aduce atingere actelor de urmărire penală care au drept scop dovedirea vinovăției persoanei suspectate sau acuzate și nici deciziilor preliminare cu caracter procedural care sunt luate de autoritățile judiciare sau de alte autorități competente și care se bazează pe suspiciuni sau probe incriminatoare”.

18 A se vedea în acest sens Hotărârea din 5 septembrie 2019, AH și alții (Prezumția de nevinovăție) (C-377/18, EU:C:2019:670, punctul 45).

19 A se vedea în acest sens Hotărârea din 5 septembrie 2019, AH și alții (Prezumția de nevinovăție) (C-377/18, EU:C:2019:670, punctul 46).

67. În mod evident, acest cadru trebuie transpus în contextul unei „proceduri hibride”. Astfel, ea se bazează pe interpretarea articolului 6 alineatul (2) din CEDO de către Curtea EDO și este deja aplicată în cazul unei dispoziții care a transpus, în ordinea juridică a Uniunii Europene, garanțiile prevăzute la articolul 48 din cartă într-un context similar privind două proceduri referitoare la aceeași situație de fapt, dar separate în timp. Întrucât s-a stabilit în mod clar că prezumția de nevinovăție este un principiu general al dreptului Uniunii Europene, prevăzut în prezent la articolul 48 alineatul (1) din cartă, care se aplică în privința procedurilor referitoare la încălcările normelor de concurență [20], ar fi incoerent să se aplice alte cerințe în cazul unei proceduri hibride.

68. În aceste împrejurări, nu se poate contesta faptul că Tribunalul a acordat, în hotărârea atacată, o atenție deosebită alegerii termenilor utilizați de Comisie în decizia de tranzacție. El a avut grijă să verifice îndeplinirea celor două condiții sus-menționate, și anume faptul că referirea la Pometon era necesară pentru calificarea răspunderii juridice a celorlalte întreprinderi care au încheiat acordul și indicația clară că Pometon era urmărită în cadrul unor proceduri distincte și că vinovăția sa nu era încă stabilită în mod legal (a se vedea punctele 72, 74, 77, 81 și 85 din hotărârea atacată).

69. În ceea ce privește a doua condiție, Tribunalul nu a săvârșit nicio eroare statuând, la punctele 65, 82 și 83 din hotărârea atacată, că, în mod clar, Comisia a afirmat în decizia de tranzacție că Pometon era o întreprindere supusă procedurii ordinare, iar nu procedurii de tranzacționare (a se vedea punctul 2.2.5 din decizia de tranzacție) și că, de fapt, Comisia a exclus în mod expres răspunderea Pometon în cadrul procedurii de tranzacționare (a se vedea nota de subsol 4 din decizia de tranzacție).

70. Totuși, considerăm că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept în ceea ce privește calificarea elementelor care ar justifica necesitatea unor referiri la Pometon în decizia de tranzacție și consecințele de drept pe care le-a dedus din acestea la punctele 84, 90 și 103 din hotărârea atacată. Am ajuns la concluzia menționată pentru motivele care urmează.

71. În primul rând, insistând asupra considerației formale potrivit căreia punctele din decizia de tranzacție care fac referire la Pometon nu conțin nicio calificare juridică, Tribunalul a efectuat o interpretare formală și limitată a deciziei, în condițiile în care este necesar, după cum am arătat anterior, să se analizeze acest tip de decizie și motivarea sa în ansamblul său și în lumina împrejurărilor speciale în care aceasta a fost adoptată.

72. După cum a admis chiar Tribunalul, anumite pasaje care sunt cuprinse în partea deciziei referitoare la evocarea faptelor menționează foarte clar poziția Comisiei în ceea ce privește participarea unei întreprinderi la comportamentele ilicite aflate în discuție [21]. Fără a merge atât de departe, principiul prezumției de nevinovăție poate fi deja încălcat în cazul în care motivarea unei decizii judiciare sau, în cauza respectivă, a deciziei Comisiei nu este formulată în termeni care sunt de natură să evite o eventuală apreciere prematură referitoare la vinovăția persoanelor terțe vizate [22]. Astfel, potrivit jurisprudenței Curții EDO, principiul prezumției de nevinovăție este încălcat chiar dacă o decizie judiciară sau o declarație oficială cu privire la o persoană trimisă în judecată *reflectă opinia* – „le sentiment”, potrivit versiunii franceze a Hotărârii Karaman – că persoana în cauză este vinovată [23].

20 A se vedea în acest sens Hotărârea din 22 noiembrie 2012, E.ON Energie/Comisia (C-89/11 P, EU:C:2012:738, punctele 72 și 73), și Hotărârea din 16 februarie 2017, Hansen & Rosenthal și H&R Wax Company Vertrieb/Comisia (C-90/15 P, nepublicată, EU:C:2017:123, punctul 18).

21 A se vedea în acest sens Hotărârea Icap a Tribunalului, punctul 259.

22 A se vedea în acest sens Hotărârea din 5 septembrie 2019, AH și alții (Prezumția de nevinovăție) (C-377/18, EU:C:2019:670, punctul 44), și Hotărârea Karaman (§ 65).

23 Hotărârea Karaman, § 63.

73. Decizia de tranzacție trebuie interpretată, desigur, în ansamblul său. De exemplu, simpla utilizare a unui cuvânt sau a unei expresii nepotrivite ocazional în cadrul documentului nu implică faptul că acest cuvânt sau această expresie trebuie să fie interpretată în sensul că sugerează o apreciere prematură din partea autorului deciziei dacă, potrivit unei interpretări rezonabile, decizia de tranzacție în ansamblul său nu se pretează acestei interpretări.

74. Aplicând principiul menționat în prezenta cauză și analizând decizia de tranzacție în ansamblul său, rămâne totuși impresia că raționamentul Comisiei a fost formulat astfel încât să suscite îndoieli cu privire la o eventuală apreciere prematură cu privire la vinovăția Pometon și să compromită astfel examinarea echitabilă a acuzațiilor aduse împotriva sa în cadrul procedurii ordinare.

75. Astfel, contrar celor stabilite de Tribunal la punctul 87 din hotărârea atacată, nu se putea exclude faptul că termenii considerentului (38) al deciziei de tranzacție au suscitat îndoieli cu privire la o eventuală apreciere prematură în legătură cu vinovăția Pometon, în timp ce Comisia afirmă, pe de o parte, în considerentul (49) al deciziei de tranzacție, că ea „consideră că Ervin, Winoa și Würth, prin participarea la comportamentul prezentat în secțiunea 4, au participat la o încălcare unică și continuă a articolului 101 din tratat și a articolului 53 din Acordul privind SEE” și că, pe de altă parte, acordul referitor la elementul principal al încălcării respective – o suprataxă comună pentru deșeuri – este prezentat în mod precis în considerentul (38) al secțiunii 4 din decizia de tranzacție printr-o formulare care include Pometon. Impresia că Pometon a participat la această încălcare este accentuată și mai mult de considerentul (39) al aceleiași decizii, în care Comisia arată că „participanții la reuniunea din 3 octombrie [– menționați în mod expres în considerentul (38) ca fiind Winoa, Ervin și Pometon –] au fost ulterior în contact cu cei doi producători germani de abrazivi din oțel, MTS și Würth, în vederea *includerii lor* în noul sistem de calcul al suprataxei pentru deșeuri” [24]. Utilizarea termenului „incluzând” sugerează că celelalte trei societăți – fără excepție – erau deja implicate în sistemul respectiv.

76. Îndoielile referitoare la vinovăția Pometon rezultă de asemenea din considerentul (59) al deciziei de tranzacție, potrivit căruia „din situația de fapt prezentată în secțiunea 4 reiese cu claritate că Ervin, Winoa, MTS și Würth au fost implicate în acorduri anticoncurențiale orizontale care făceau parte dintr-un plan general care urmărea un obiectiv anticoncurențial unic de restrângere a concurenței privind prețurile abrazivilor din oțel. În cadrul planului general, prezentat în considerentele (26)-(36), Ervin, Winoa, MTS și Würth și-au coordonat comportamentul pentru a elimina în raporturile dintre ele incertitudinea legată de prețurile de pe piața abrazivilor din oțel”.

77. Totuși, în aceste considerente (26)-(36) ale deciziei de tranzacție, se afirmă în special că „Winoa, Ervin și Pometon s-au întâlnit la Lago di Garda (Italia) pentru a conveni un mod uniform de calcul al unei suprataxe comune pentru deșeuri care urma să fie aplicată de toate societățile respective. *Ele au convenit să utilizeze o formulă unică* […]. După reuniunea menționată participanții au corespondat prin câteva e-mailuri, coordonând în detaliu introducerea noului sistem al suprataxei pentru deșeuri și *data comună de început*” [25]. Se precizează totodată că MTS și Würth „nu au participat la etapele inițiale ale procesului *când a fost încheiat acordul între Winoa, Ervin și Pometon*” [26] și că, „pe toată durata contactelor, *părțile* [– fără vreo excepție referitoare la Pometon –] și-au coordonat de asemenea activitățile în ceea ce privește clienții individuali” [27].

78. Deși sunt constatări de fapt, aceste afirmații – care fac referire în mod expres la Pometon – constituie totuși temeiul pentru calificarea juridică din considerentul (59) al deciziei de tranzacție a acordurilor anticoncurențiale orizontale existente.

24 Sublinierea noastră.

25 Decizia de tranzacție, considerentul (28) (sublinierea noastră).

26 Decizia de tranzacție, considerentul (29) (sublinierea noastră).

27 Decizia de tranzacție, considerentul (36) (sublinierea noastră).

79. În plus, din motivarea deciziei de tranzacție nu reiese în ce mod referirile la Potemon erau efectiv *necesare* pentru calificarea răspunderii juridice a celor patru întreprinderi care au încheiat acordul respectiv. Dimpotrivă, participarea acestor patru întreprinderi la sistemul prezentat de Comisie era suficientă pentru a constitui înțelegerea în cauză. Contrar celor arătate în decizia în litigiu [28], din decizia de tranzacție nu reiese că Pometon a jucat un rol indispensabil sau chiar un rol concret în crearea acestui sistem, [spre deosebire de Winoa, de exemplu, care era responsabilă cu comunicarea noii suprataxe către participanți în fiecare lună și, începând din luna mai 2004, a publicat totodată suprataxa pe site-ul propriu, după cum se arată în considerentul (30) al deciziei de tranzacție].

80. În mod similar, în ceea ce privește considerentul (37) al deciziei de tranzacție, considerăm cu tot respectul că explicația dată de Tribunal la punctul 88 din hotărârea atacată nu este convingătoare. În acest context, Tribunalul s-a limitat să afirme că, în măsura în care Comisia a reținut existența unei încălcări unice și continue, era necesar să se precizeze întinderea teritorială a înțelegerii în ansamblul său. Totuși, din decizia de tranzacție nu reiese în ce măsură participarea Pometon ar fi jucat un rol decisiv – și, prin urmare, „necesar” în sensul Hotărârii Karaman – în legătură cu întinderea teritorială a încălcării, deși întreprinderea respectivă este în mod clar inclusă în considerentul (37) al deciziei de tranzacție privind extinderea geografică a acordului.

81. În aceste împrejurări, atunci când decizia de tranzacție este analizată în ansamblul său, considerăm că Tribunalul nu putea să fi ajuns în mod corespunzător la concluzia expusă la punctul 84 din hotărârea atacată, potrivit căreia referirile la Pometon nu puteau în mod obiectiv să genereze suspiciunea că vinovăția și răspunderea întreprinderii menționate în ceea ce privește înțelegerea în cauză au fost apreciate prematur de Comisie încă din stadiul deciziei de tranzacție care viza celelalte patru întreprinderi implicate în înțelegerea aflată în discuție. În consecință, Tribunalul a săvârșit o eroare de drept afirmând, la punctele 90 și 103 din hotărârea atacată, că nu se poate reproșa Comisiei că și-a încălcat obligația de imparțialitate față de Pometon și că a încălcat principiul prezumției de nevinovăție în decizia în litigiu.

82. Totuși, motivul referitor la eroarea de drept menționată nu este în mod necesar operant. Astfel, trebuie avut în vedere că decizia în litigiu nu este decizia de tranzacție, ci decizia adoptată în urma procedurii administrative ordinare prevăzute la articolul 7 din Regulamentul nr. 1/2003. Decizia de tranzacție nu este temeiul juridic al deciziei în litigiu și cele două decizii au fost adoptate în cadrul a două proceduri separate și independente. Prin urmare, încălcarea prezumției de nevinovăție a Pometon la momentul adoptării deciziei de tranzacție nu are în mod necesar un impact direct asupra legalității deciziei în litigiu.

83. După cum a arătat Tribunalul în Hotărârea Icap, chestiunea dacă o eventuală lipsă de imparțialitate obiectivă a Comisiei a putut avea un efect asupra legalității deciziei în litigiu se confundă cu chestiunea dacă constatările efectuate în această decizie sunt susținute în mod corespunzător prin elementele de probă prezentate de Comisie [29]. Altfel spus, după cum reiese cu claritate dintr-o jurisprudență constantă, neregularitatea determinată de o eventuală lipsă de imparțialitate obiectivă a Comisiei nu ar putea conduce la anularea acestei decizii decât dacă s-ar demonstra că, în lipsa acestei neregularități, decizia ar fi avut un conținut diferit [30].

84. În consecință, constatarea menționată depinde de aprecierea celorlalte motive de recurs invocate de recurentă și care se referă la demonstrarea în mod corespunzător cerințelor legale a participării sale la încălcarea în cauză, și anume al doilea și al treilea motiv. Putem aborda acum aceste aspecte.

28 A se vedea, de exemplu, considerentele (35) și (36) ale deciziei în litigiu în legătură cu rolul concret al societății Pometon la originile înțelegerii.

29 A se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului Icap, punctul 276.

30 A se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului Icap, punctul 278.

1) Al doilea motiv de recurs, întemeiat pe aplicarea eronată de către Tribunal a principiilor referitoare la sarcina probei, la prezumția de nevinovăție și la existența unei motivări contradictorii sau insuficiente a hotărârii atacate în ceea ce privește participarea Pometon la prima componentă a înțelegerii

85. Prin intermediul celui de al doilea motiv de recurs, Pometon susține în esență că, contrar constatării efectuate la punctul 129 din hotărârea atacată, ea a contestat răspunderea sa legată de prima componentă a înțelegerii în cererea sa introductivă, în special în nota 23 din cuprinsul său. În al doilea rând, Pometon contestă concluzia Tribunalului potrivit căreia Comisia a demonstrat corespunzător cerințelor legale că suprataxa comună pentru deșeuri era aplicabilă automat, în sensul că Pometon o putea aplica fără a primi în mod regulat informații din partea unuia dintre concurenții săi. În opinia Pometon, această concluzie se întemeiază doar pe probabilitatea sau pe prezumția existenței anumitor evenimente, după cum reiese din cuprinsul punctelor 142, 144 și 145 din hotărârea atacată.

86. Totuși, deși este adevărat că Pometon a negat că a participat la vreo înțelegere în nota în discuție, nu se poate ignora faptul că a admis însă în mod expres, în replica sa prezentată în fața Tribunalului, că a participat la reuniunea din 3 octombrie 2003. În cursul acestei reuniuni a fost încheiat un acord privind sistemul comun al suprataxei pentru deșeuri.

87. De la acest punct de plecare incontestabil, pe baza diferitor elemente ale dosarului identificate la punctele 143-145 din hotărârea atacată, Tribunalul a ajuns la concluzia, exprimată la punctul 160 din aceeași hotărâre, că participarea recurentei la prima componentă a înțelegerii era demonstrată. În acest scop, contrar susținerilor recurentei, Tribunalul nu s-a întemeiat pe probabilitatea sau pe prezumția existenței anumitor evenimente. Dimpotrivă, în exemplele date de Pometon, Tribunalul a făcut o constatare pe baza unor elemente de probă clar identificate. Numai a doua oară, în vederea respingerii argumentului invocat împotriva primei constatări, Tribunalul utilizează, într-o formă negativă, un adverb precum „plauzibil” („nu este plauzibil ca”, punctul 142 din hotărârea atacată) sau o expresie precum „nimic nu permite să se presupună că” (punctul 144).

88. În aceste împrejurări, fără a ține seama măcar de faptul că Pometon pare să solicite Curții o nouă apreciere a situației de fapt prin intermediul celui de al doilea motiv de recurs – pentru care Curtea nu este competentă în cadrul unei proceduri de recurs, cu excepția cazului denaturării elementelor de probă [31], argument care nu este invocat de Pometon –, considerăm că din interpretarea punctelor 129-160 din hotărârea atacată în ansamblul lor rezultă că răspunderea Pometon și participarea sa la prima componentă a înțelegerii au fost deduse efectiv din anumite coincidențe și indicii care, privite în ansamblu, pot constitui dovada unei încălcări a normelor de concurență [32].

89. Prin urmare, apreciem că, având în vedere considerațiile precedente, Comisia a demonstrat participarea Pometon la prima componentă a înțelegerii corespunzător cerințelor legale în materie de probe și că Tribunalul nu a încălcat principiile invocate în susținerea celui de al doilea motiv de recurs.

31 A se vedea în acest sens Hotărârea din 14 decembrie 2017, EBMA/Giant (China) (C-61/16 P, EU:C:2017:968, punctul 33), și Hotărârea din 13 septembrie 2018, ANKO/Comisia (C-173/17 P, nepublicată, EU:C:2018:718, punctul 23).

32 A se vedea în acest sens Hotărârea din 26 ianuarie 2017, Comisia/Keramag Keramische Werke și alții (C-613/13 P, EU:C:2017:49, punctul 51).

2) Al treilea motiv de recurs, întemeiat pe aplicarea în mod eronat de către Tribunal a principiilor referitoare la sarcina probei și la prezumția de nevinovăție în ceea ce privește durata participării Pometon la înțelegere

90. Prin intermediul celui de al treilea motiv de recurs, invocat în subsidiar pentru obținerea reducerii amenzii aplicate, Pometon susține că Tribunalul a aplicat în mod eronat principiile referitoare la sarcina probei și la prezumția de nevinovăție în ceea ce privește durata participării Pometon la înțelegere. În esență, recurenta afirmă că Tribunalul a răsturnat sarcina probei atunci când a considerat că Pometon nu a furnizat elemente suficiente pentru a dovedi întreruperea înțelegerii, în pofida lipsei unor contacte coluzive dintre Pometon și ceilalți participanți la înțelegere în perioada 18 noiembrie 2005-20 martie 2007.

91. În opinia noastră, Tribunalul nu a săvârșit o eroare de drept în hotărârea atacată în această privință. Dimpotrivă, suntem de acord cu poziția jurisprudenței sale potrivit căreia problema dacă o perioadă este sau nu suficient de lungă pentru a constitui o întrerupere a încălcării nu poate fi examinată în abstract, ci, dimpotrivă, trebuie apreciată în contextul funcționării înțelegerii în cauză [33].

92. Or, în prezenta cauză Tribunalul a statuat, la punctul 308 din hotărârea atacată, fără a fi contrazis în mod valabil, că înțelegerea în cauză se caracteriza prin aplicarea automată a suprataxei comune pentru deșeuri, prin legăturile strânse dintre cele două componente ale înțelegerii, precum și prin absența, în afara pieței germane, a unei organizări structurate a contactelor dintre participanți pentru a pune în aplicare coordonarea referitoare la clienții individuali, contacte punctuale intervenind numai în cazul unor dezacorduri.

93. Pe de altă parte, dintr-o jurisprudență constantă reiese că aprobarea tacită a unei inițiative nelegale, fără a se distanța în mod public de conținutul acesteia sau fără a o denunța entităților administrative, are ca efect să încurajeze continuarea încălcării și compromite descoperirea sa. Această complicitate constituie un mod pasiv de participare la încălcare care, așadar, este de natură de angajeze răspunderea întreprinderii în cadrul unui acord unic. Mai mult, împrejurarea că o întreprindere nu dă curs rezultatelor unei reuniuni având un obiect anticoncurențial nu este de natură să înlăture răspunderea sa pentru participarea la o înțelegere, cu excepția cazului în care se distanțează în mod public de conținutul acesteia [34]. În această privință, pentru a aprecia dacă o întreprindere s-a distanțat efectiv, percepția pe care o au ceilalți participanți la o înțelegere cu privire la intenția întreprinderii în cauză este determinantă pentru a aprecia dacă aceasta din urmă a înțeles să se distanțeze de acordul ilicit [35].

94. Prin urmare, în prezenta cauză, Tribunalul a afirmat în mod corect, la punctul 306 din hotărârea atacată, că întrebarea este dacă lipsa contactului dintre Pometon și ceilalți participanți a avut o durată suficient de îndelungată astfel încât aceste din urmă părți să îi fi perceput intenția de a întrerupe participarea sa la înțelegere.

95. În acest context, este necesar să se arate că noțiunea de „distanțare publică” transpune o situație de fapt a cărei existență este constatată de Tribunal, de la caz la caz, ținând seama de o serie de coincidențe și de indicii care i-au fost prezentate și ca urmare a unei evaluări globale a tuturor probelor și indiciilor relevante. Din moment ce aceste probe au fost obținute în mod legal și au fost respectate principiile generale ale dreptului, precum și normele de procedură aplicabile în materie de

33 A se vedea în acest sens Hotărârea din 19 mai 2010, IMI și alții/Comisia (T-18/05, EU:T:2010:202, punctul 89), citată la punctul 305 din hotărârea atacată.

34 A se vedea în acest sens Hotărârea din 7 ianuarie 2004, Aalborg Portland și alții/Comisia (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P și C-219/00 P, EU:C:2004:6, punctele 84 și 85), Hotărârea din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, EU:C:2005:408, punctele 143 și 144), precum și Hotărârea din 26 ianuarie 2017, Duravit și alții/Comisia (C-609/13 P, EU:C:2017:46, punctul 136).

35 A se vedea în acest sens Hotărârea din 20 ianuarie 2016, Toshiba Corporation/Comisia (C-373/14 P, EU:C:2016:26, punctul 62).

sarcină a probei și de administrare a probelor, numai Tribunalul are competența de a aprecia valoarea care trebuie să fie atribuită elementelor care i-au fost prezentate. După cum s-a arătat deja, această apreciere nu constituie, așadar, cu excepția cazului denaturării acestor elemente, o chestiune de drept supusă ca atare controlului Curții [36].

96. În prezenta cauză, trebuie observat că, la punctul 309 din hotărârea atacată, Tribunalul a arătat mai întâi că recurenta nu a invocat niciun element care ar putea permite să se presupună că contactele coluzive erau indispensabile pentru a continua participarea sa la înțelegere în perioada cuprinsă între 9 iunie 2005 și luna martie 2007. În continuare, la punctul 310 din hotărârea atacată, Tribunalul a dedus din faptul că Pometon se afla la originea sistemului supratаxei comune pentru deșeuri și a contribuit activ la punerea sa în aplicare că lipsa recurentei de la anumite reuniuni sau contacte coluzive în această perioadă nu ar fi fost interpretată de ceilalți participanți ca o distanțare de înțelegere. În sfârșit, la punctul 311 din hotărârea atacată, Tribunalul a arătat că împrejurarea că Pometon a avut un rol activ în pregătirea reuniunii care a avut loc la Milano (Italia) la 16 mai 2007 și că de asemenea aceasta nu i-a anunțat pe ceilalți participanți cu privire la cesionarea ramurii sale de activitate din sectorul abrazivilor din oțel confirmă continuitatea conduitei ilegale a Pometon.

97. Pe baza aprecierii situației de fapt și a elementelor de probă, Tribunalul a concluzionat, așadar, la punctul 313 din hotărârea atacată că nu exista niciun indiciu de distanțare a Pometon față de înțelegere și că, de fapt, Comisia a dovedit corespunzător cerințelor legale că Pometon nu întrerupsese participarea sa la încălcarea unică și continuă în cauză.

98. Având în vedere aceste considerații, în opinia noastră, prin intermediul celui de al treilea motiv, Pometon încearcă, cel puțin în parte, să solicite Curții să substituie propria apreciere a elementelor de probă celei făcute de Tribunal în hotărârea atacată. În această privință, trebuie observat că examinarea documentelor aflate în discuție nu indică nicio denaturare clară. În consecință, întrucât nu am identificat nicio eroare de drept în aprecierea Tribunalului referitoare la durata participării Pometon la încălcarea în cauză, considerăm că al treilea motiv de recurs trebuie respins ca fiind în parte nefondat și în parte inadmisibil.

c) Concluzie privind primul motiv de recurs

99. Având în vedere decizia de tranzacție în ansamblul său, am ajuns la concluzia că Tribunalul nu putea concluziona, la punctul 84 din hotărârea atacată, că referirile la Pometon nu puteau conduce în mod obiectiv la o suspiciune în sensul că vinovăția și răspunderea acestei întreprinderi în înțelegerea în cauză au fost apreciate prematur de Comisie încă din stadiul deciziei de tranzacție care viza celelalte patru întreprinderi implicate.

100. În consecință, considerăm că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept afirmând, la punctele 90 și 103 din hotărârea atacată, că nu se poate reproșa Comisiei că și-a încălcat obligația de imparțialitate față de Pometon și că a încălcat principiul prezumției de nevinovăție în decizia în litigiu.

101. Totuși, în opinia noastră, primul motiv de recurs este inoperant. Astfel, lipsa de imparțialitate obiectivă din partea Comisiei în etapa deciziei de tranzacție nu a afectat legalitatea deciziei în litigiu, întrucât constatările propriu-zise efectuate în această din urmă decizie sunt susținute în mod corespunzător de elementele de probă prezentate de Comisie.

102. În concluzie, considerăm, așadar, că primul motiv de recurs, precum și al doilea și al treilea motiv de recurs trebuie respinse.

36 A se vedea în acest sens Hotărârea din 20 ianuarie 2016, Toshiba Corporation/Comisia (C-373/14 P, EU:C:2016:26, punctul 63).

B. Al patrulea motiv de recurs, referitor la încălcarea principiului egalității în contextul calculării amenzii și la motivarea contradictorie sau insuficientă în această privință

1. Argumentele părților

103. Prin intermediul celui de al patrulea motiv de recurs, Pometon arată că, la punctele 365-396 din hotărârea atacată, Tribunalul a încălcat principiul egalității și/sau obligația sa de motivare prin modul în care a stabilit amenda. Astfel, Tribunalul ar fi aplicat un procent de reducere a amenzii care nu ar fi în concordanță cu procentele de reducere acordate părților care au convenit să încheie o tranzacție.

104. Deși Tribunalul a anulat amenda stabilită de Comisie pentru nemotivare și a recalculat cuantumul amenzii aplicate Pometon pe baza punctului 37 din Orientările din 2006, recurenta susține că noul procent de reducere aplicat – 75 % în loc de 60 % – tot nu este în concordanță cu procentele de reducere acordate celorlalte părți la înțelegerea în cauză [37].

105. Întemeindu-se pe aprecierile Tribunalului potrivit cărora răspunderea individuală a Pometon, impactul comportamentului său ilicit asupra concurenței la nivelul prețurilor și întinderea sa au fost mai puțin importante decât cele ale Winoa, recurenta arată că încălcarea care îi este imputabilă este mult mai puțin gravă decât cea a societății menționate. În aceste împrejurări, Pometon consideră că Tribunalul a încălcat principiul egalității prin faptul că a tratat situații diferite în același mod. Dimpotrivă, aceasta ar fi trebuit să îi aplice un procent de reducere între cel acordat de Comisie în favoarea Winoa, respectiv 75 %, și cel acordat MTS, respectiv 90 %.

106. În opinia Comisiei, motivul de recurs menționat ar fi inadmisibil, întrucât, prin intermediul acestuia, recurenta solicită o reexaminare pe fond de către Curte referitoare la amenda aplicată de Tribunal, ceea ce nu este de competența sa. Potrivit Comisiei, Curtea nu poate, pentru motive de echitate, să substituie propria apreciere celei din hotărârea Tribunalului, în exercitarea competenței sale nelimitate, în ceea ce privește cuantumului amenzilor aplicate unor întreprinderi ca urmare a încălcării de către acestea a dreptului Uniunii.

107. În orice caz, Comisia consideră că al patrulea motiv este nefondat, întrucât Tribunalul a exercitat în mod corect competența sa de fond și a respectat principiul egalității ținând seama de toate împrejurările de fapt. În plus, prin furnizarea unei prezentări detaliate a metodologiei utilizate și a elementelor luate în considerare în decizia sa privind stabilirea cuantumului amenzii, Tribunalul ar fi motivat suficient hotărârea pronunțată în exercitarea competenței sale de fond.

2. Analiză

a) Cu privire la admisibilitatea celui de al patrulea motiv de recurs

108. În opinia Comisiei, al patrulea motiv de recurs este inadmisibil, întrucât recurenta solicită Curții o reexaminare pe fond privind amenda aplicată de Tribunal.

37 În decizia de tranzacție, Comisia a stabilit un procent de reducere de 67 % pentru Würth, de 75 % pentru Winoa și Ervin și de 90 % pentru MTS.

109. Este adevărat că, în cazul în care se pronunță pe chestiuni de drept în cadrul unui recurs, Curtea nu are sarcina de a substitui, pentru motive de echitate, aprecierea Tribunalului cu propria apreciere atunci când acesta se pronunță, în exercitarea competenței sale de fond, asupra cuantumului amenzilor aplicate unor întreprinderi ca urmare a încălcării de către acestea a dreptului Uniunii [38]. Astfel, Curtea ar trebui să constate o eroare de drept comisă de Tribunal, ca urmare a caracterului inadecvat al cuantumului unei amenzi, doar în măsura în care aceasta ar aprecia că nivelul sancțiunii este nu doar inadecvat, ci și excesiv, până la a fi disproporționat [39].

110. Totuși, dacă recurenta solicită, prin intermediul celui de al patrulea motiv de recurs, în subsidiar, utilizarea de către Curte a propriei sale competențe de fond pentru reducerea cuantumului amenzii stabilite, această cerere este formulată doar ca urmare a încălcării de către Tribunal a principiului egalității.

111. În această privință, reiese din jurisprudență că exercitarea unei competențe de fond nu poate conduce, în cadrul stabilirii cuantumului amenzilor, la o discriminare între întreprinderile care au participat la un acord contrar articolului 101 alineatul (1) TFUE [40]. Ca atare, argumentul legat de încălcarea principiului egalității de către Tribunal este, așadar, o chestiune de drept care poate fi adusă în fața Curții în cadrul unui recurs.

b) Cu privire la fond

112. În primul rând, articolul 23 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1/2003 prevede că, la stabilirea valorii unei amenzi pentru încălcarea dreptului concurenței, se iau în considerare atât gravitatea, cât și durata încălcării.

113. În această privință, dintr-o jurisprudență constantă reiese că, la stabilirea cuantumului amenzilor, trebuie să se țină seama de durata încălcării și de toate elementele de natură să fie luate în considerare la aprecierea gravității acestora, cum ar fi comportamentul fiecărei întreprinderi, rolul avut de fiecare dintre ele în instituirea practicilor concertate, profitul pe care l-au putut obține din aceste practici, dimensiunea lor și valoarea mărfurilor în cauză, precum și riscul pe care încălcările de acest tip îl reprezentau pentru Uniune [41].

114. Totuși, Curtea a amintit de asemenea că, pe de o parte, gravitatea încălcării trebuie să facă obiectul unei aprecieri individuale și că, pe de altă parte, nu fost stabilită o listă imperativă sau exhaustivă de criterii care trebuie să fie luate în considerare în mod obligatoriu în vederea aprecierii gravității unei încălcări [42].

115. În al doilea rând, în ceea ce privește mai precis temeinicia celui de al patrulea motiv, nu există nicio îndoială că principiul egalității de tratament este garantat de Curte și de Tribunal, în special în ceea ce privește amenzile pentru încălcări ale dreptului concurenței [43].

38 A se vedea în acest sens Hotărârea din 22 noiembrie 2012, E.ON Energie/Comisia (C-89/11 P, EU:C:2012:738, punctul 125).

39 A se vedea în acest sens Hotărârea din 22 noiembrie 2012, E.ON Energie/Comisia (C-89/11 P, EU:C:2012:738, punctul 126), și Hotărârea din 26 ianuarie 2017, Zucchetti Rubinetteria/Comisia (C-618/13 P, EU:C:2017:48, punctul 43).

40 A se vedea în acest sens Hotărârea din 10 aprilie 2014, Comisia/Siemens Österreich și alții, Hotărârea Siemens Transmission & Distribution și alții/Comisia (C-231/11 P-C-233/11 P, EU:C:2014:256, punctul 105), Hotărârea din 12 noiembrie 2014, Guardian Industries și Guardian Europe/Comisia (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, punctul 75), și Hotărârea din 18 decembrie 2014, Comisia/Parker Hannifin Manufacturing și Parker-Hannifin (C-434/13 P, EU:C:2014:2456, punctul 77).

41 A se vedea în acest sens Hotărârea din 8 decembrie 2011, Chalkor/Comisia (C-386/10 P, EU:C:2011:815, punctul 56), Hotărârea din 26 ianuarie 2017, Zucchetti Rubinetteria/Comisia (C-618/13 P, EU:C:2017:48, punctul 42), și Hotărârea din 26 septembrie 2018, Infineon Technologies/Comisia (C-99/17 P, EU:C:2018:773, punctul 196).

42 A se vedea în acest sens Hotărârea din 26 septembrie 2018, Infineon Technologies/Comisia (C-99/17 P, EU:C:2018:773, punctele 196 și 198).

43 A se vedea în acest sens Hotărârea din 12 iunie 2014, Deltafina/Comisia (C-578/11 P, EU:C:2014:1742, punctul 75).

116. Astfel, principiul egalității de tratament constituie un principiu general al dreptului Uniunii, consacrat la articolele 20 și 21 din cartă. Potrivit unei jurisprudențe constante, principiul menționat impune ca situații comparabile să nu fie tratate în mod diferit și ca situații diferite să nu fie tratate în același mod, cu excepția cazului în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv [44]. Mai mult, tot din jurisprudența constantă rezultă că, în ceea ce privește stabilirea cuantumului amenzii, nu se poate opera, prin aplicarea unor metode de calcul diferite, o discriminare între întreprinderile care au participat la un acord sau la o practică concertată contrară articolului 101 alineatul (1) TFUE [45].

117. În al treilea rând, după cum s-a arătat deja, același principiu se aplică instanțelor Uniunii în exercitarea competenței lor de fond. Astfel, în exercitarea competenței respective, acestea pot să substituie aprecierea Comisiei cu propria apreciere și, în consecință, să anuleze, să reducă sau să majoreze amenda aplicată [46], fără a fi create obligații pentru ele prin normele indicative definite de Comisie în liniile sale directoare, chiar dacă acestea din urmă pot ghida instituțiile Uniunii atunci când își exercită competența de fond [47].

118. Totuși, deși revine Curții de Justiție sau Tribunalului sarcina de a aprecia ele însele circumstanțele speței și tipul de încălcare în cauză pentru a stabili cuantumul amenzii, exercitarea unei competențe de fond nu poate antrena, la momentul stabilirii cuantumului amenzilor aplicate, o discriminare între întreprinderile care au participat la un acord sau la o practică concertată contrare articolului 101 alineatul (1) TFUE [48].

119. În aceste împrejurări, considerăm că Tribunalul nu a săvârșit o eroare de drept atunci când a statuat:

– în primul rând, că, în exercitarea competenței sale de fond, îi revine sarcina de a determina cuantumul adecvat al adaptării excepționale a cuantumului de bază al amenzii, ținând seama de toate împrejurările cauzei (punctul 369 din hotărârea atacată),

– în al doilea rând, că puterea sa de apreciere era limitată doar de criteriile referitoare la gravitatea și la durata încălcării (punctul 371 din hotărârea atacată), și

– în al treilea rând, că era adecvat, întrucât durata a fost luată în considerare la stabilirea cuantumului de bază – aspect care nu a fost contestat de Pometon –, să ia în considerare, la aprecierea gravității încălcării, răspunderea individuală a Pometon, capacitatea sa de a aduce atingere, prin comportamentul său ilicit, concurenței pe piața deșeurilor metalice abrazive și dimensiunea sa și să compare fiecare dintre acești factori cu răspunderea și situația individuală a celorlalte întreprinderi implicate în înțelegere (punctul 376 din hotărârea atacată).

120. Procedând astfel, Tribunalul a respectat *în mod formal* normele care reglementează competența sa de fond, menținând totodată, *a priori*, egalitatea dintre întreprinderile respective, specificitatea participării lor la procedura de tranzacție fiind luată în considerare prin acordarea reducerii specifice de 10 % prevăzută la punctul 32 din comunicarea privind tranzacția. Acestea fiind spuse, considerăm totuși că Tribunalul a încălcat principiul egalității prin faptul că a acordat o importanță disproporționată criteriului dimensiunii întreprinderii la calcularea reducerii amenzii.

44 A se vedea în acest sens Hotărârea din 11 iulie 2013, Ziegler/Comisia (C-439/11 P, EU:C:2013:513, punctul 132), și Hotărârea din 26 ianuarie 2017, Zucchetti Rubinetteria/Comisia (C-618/13 P, EU:C:2017:48, punctul 38).

45 A se vedea în acest sens Hotărârea din 11 iulie 2013, Ziegler/Comisia (C-439/11 P, EU:C:2013:513, punctul 133), Hotărârea din 12 noiembrie 2014, Guardian Industries și Guardian Europe/Comisia (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, punctul 62), precum și Hotărârea din 26 ianuarie 2017, Zucchetti Rubinetteria/Comisia (C-618/13 P, EU:C:2017:48, punctul 38).

46 A se vedea în acest sens Hotărârea din 6 noiembrie 2012, Otis și alții (C-199/11, EU:C:2012:684, punctul 62), și Hotărârea din 12 noiembrie 2014, Guardian Industries și Guardian Europe/Comisia (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, punctul 78).

47 A se vedea în acest sens Hotărârea din 21 ianuarie 2016, Galp Energía España și alții/Comisia (C-603/13 P, EU:C:2016:38, punctul 90).

48 A se vedea jurisprudența citată la nota 40.

121. Astfel, la finalul analizei sale privind primele două criterii sus-menționate – și anume răspunderea individuală a Pometon și influența concretă a comportamentului său ilicit asupra concurenței la nivelul prețurilor –, Tribunalul concluzionează, pe de o parte, la punctul 382 din hotărârea atacată, că Pometon, „spre deosebire de Ervin și de Winoa, dar la fel ca MTS și ca Würth, a avut în general un rol mai limitat în înțelegere” și, pe de altă parte, la punctul 386 din hotărârea atacată, că „ponderea Pometon în cadrul încălcării este de patru ori mai puțin importantă decât cea a Winoa, însă este relativ apropiată de cea a MTS și mult mai mare decât cea a Ervin și a Würth”. Prin urmare, numai din perspectiva celui de al treilea criteriu – și anume dimensiunea întreprinderii – Tribunalul observă, la punctul 390 din hotărârea atacată, că recurenta se afla într-o situație diferită de cea a MTS, întrucât cifra sa de afaceri din ultimul an de participare completă la înțelegere a fost de 99 890 000 de euro, pe când cea a MTS de 25 082 293 de euro.

122. Totuși, Tribunalul încheie această analiză statuând, la punctul 393 din hotărârea atacată, că „se va face o apreciere justă a tuturor împrejurărilor sus-menționate ale cauzei acordând Pometon o rată de reducere excepțională de 75 % din cuantumul de bază al amenzii ajustat în temeiul circumstanțelor atenuante”.

123. Prin faptul că a acordat Pometon aceeași rată de reducere excepțională ca și în favoarea Ervin și Winoa atunci când a apreciat, pe baza a două dintre cele trei criterii, că situația Pometon era asemănătoare celei a MTS, considerăm că Tribunalul a încălcat principiul egalității. În opinia noastră, aplicând în mod incoerent propria metodă de calcul, Tribunalul a creat o formă de discriminare între diferitele întreprinderi care au participat la aceeași înțelegere.

124. În această privință, arătăm că singurul criteriu pentru diferențierea situației Pometon de cea a MTS se bazează pe cifra de afaceri totală, în timp ce Tribunalul a arătat în mod expres, la punctele 384 și 392 din hotărârea atacată, că luarea în considerare preponderentă de către Comisie a unui alt criteriu la nivel mondial – și anume a valorii vânzărilor specifice – nu este adecvată, întrucât vânzările specifice realizate în SEE reflectă mai în mod adecvat ponderea economică a întreprinderii în cadrul încălcării și prejudiciul pe care l-a cauzat concurenței.

125. În plus, deși într-adevăr este permis, potrivit jurisprudenței constante, în vederea stabilirii cuantumului amenzii, să se țină seama atât de cifra de afaceri globală a întreprinderii, care reprezintă o indicație, chiar dacă aproximativă și imperfectă, privind dimensiunea și puterea sa economică, cât și de partea din această cifră ce provine din produsele care fac obiectul încălcării și care este, așadar, de natură să furnizeze o indicație cu privire la amploarea acesteia [49], nu trebuie să se atribuie o importanță disproporționată cifrei respective în comparație cu alte elemente relevante [50]. Or, aceasta pare să fie consecința clară la care ajunge Tribunalul la punctul 393 din hotărârea atacată, întrucât pentru Pometon rata de reducere excepțională a amenzii este stabilită la același nivel ca și pentru Winoa, deși comportamentul acesteia din urmă în contextul încălcării în cauză este mai grav decât cel al Pometon din perspectiva a două dintre cele trei criterii utilizate.

126. În aceste împrejurări, având în vedere considerațiile precedente, concluzionăm că al patrulea motiv invocat de Pometon în susținerea recursului său trebuie admis în măsura în care invocă încălcarea principiului egalității de tratament. În consecință, apreciem că recursul trebuie admis și că hotărârea atacată se impune să fie anulată în măsura în care stabilește rata de reducere excepțională la 75 % din cuantumul de bază al amenzii și, prin urmare, în măsura în care stabilește cuantumul amenzii aplicate Pometon la 3 873 375 de euro.

49 A se vedea în acest sens Hotărârea din 12 noiembrie 2014, Guardian Industries și Guardian Europe/Comisia (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, punctul 54), Hotărârea din 9 iulie 2015, InnoLux/Comisia (C-231/14 P, EU:C:2015:451, punctul 47), precum și Hotărârea din 7 septembrie 2016, Pilkington Group și alții/Comisia (C-101/15 P, EU:C:2016:631, punctul 17).

50 A se vedea în acest sens Hotărârea din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, EU:C:2005:408, punctul 257).

VII. Acțiunea în fața Tribunalului

127. În conformitate cu articolul 61 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, în cazul în care recursul este întemeiat, Curtea poate, dacă anulează decizia Tribunalului, să soluționeze ea însăși în mod definitiv acțiunea, atunci când aceasta este în stare de judecată.

128. Situația respectivă se regăsește în prezenta cauză, întrucât criteriul și informațiile necesare pentru aprecierea cuantumului reducerii excepționale a amenzii au fost prezentate de Tribunal fără săvârșirea unei erori de drept în această privință. Prin urmare, Curtea are la dispoziție toate informațiile necesare pentru a se pronunța asupra acțiunii.

129. În ceea ce privește reducerea cuantumului amenzii și, mai precis, gravitatea încălcării – Pometon a confirmat că nu a contestat durata încălcării în cadrul celui de al patrulea motiv de recurs [51] –, din informațiile de care dispune Curtea în legătură cu cele cinci întreprinderi implicate în înțelegerea în cauză reiese că situația Pometon este asemănătoare cu cea a MTS din perspectiva răspunderii sale individuale și a influenței concrete a comportamentului său ilicit asupra concurenței la nivelul prețurilor. Totuși, dacă se ține seama de cifra de afaceri totală relevantă, care oferă un indiciu privind dimensiunea și puterea economică a întreprinderilor respective, cifra de afaceri a Pometon este de patru ori mai mare decât cea a MTS.

130. Pe baza criteriilor menționate și pentru respectarea principiului egalității între întreprinderile implicate în înțelegerea în cauză, considerăm că reducerea acordată Pometon în temeiul punctului 37 din Orientările din 2006 trebuie să fie cuprinsă între 75 % și 90 %, altfel spus între rata acordată Winoa și cea acordată MTS.

131. În aceste împrejurări, având în vedere ansamblul considerațiilor de fapt și de drept din prezenta cauză, propunem Curții să reducă valoarea amenzii aplicate Pometon la 83 %, și anume la un procent aflat între procentele de 75 % pentru Winoa și de 90 % pentru MTS. În consecință, ținând seama de această reducere preconizată, propunem ca amenda astfel redusă să fie stabilită la 2 633 895 de euro.

VIII. Cheltuielile de judecată

132. În conformitate cu articolul 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție, atunci când recursul este fondat, iar Curtea soluționează ea însăși în mod definitiv litigiul, aceasta se pronunță asupra cheltuielilor de judecată.

133. Potrivit articolului 138 alineatul (1) din regulamentul respectiv, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acest regulament, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Articolul 138 alineatul (3) din Regulamentul de procedură precizează că, în cazul în care părțile cad fiecare în pretenții cu privire la unul sau mai multe capete de cerere, fiecare parte suportă propriile cheltuieli de judecată. Totuși, în cazul în care împrejurările cauzei justifică acest lucru, Curtea poate decide ca, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, o parte să suporte o fracțiune din cheltuielile de judecată efectuate de cealaltă parte.

134. În prezentul recurs, întrucât recursul formulat de Pometon a fost admis în parte, pare oportun să se decidă că, pe lângă propriile cheltuieli de judecată aferente atât procedurii în primă instanță, cât și recursului, Comisia trebuie obligată să plătească jumătate din cheltuielile de judecată efectuate de recurentă aferente acestor două proceduri. În consecință, Pometon trebuie să suporte jumătate din propriile cheltuieli de judecată aferente procedurilor respective.

51 Punctul 31 din răspunsul Pometon.

IX. Concluzie

135. Având în vedere considerațiile precedente, propunem Curții:

– anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 28 martie 2019, Pometon/Comisia (T-433/16, EU:T:2019:201), în măsura în care Tribunalul a încălcat principiul egalității de tratament în ceea ce privește calcularea cuantumului amenzii aplicate Pometon SpA, a stabilit rata de reducere excepțională la 75 % din cuantumul de bază al amenzii, a stabilit cuantumul amenzii aplicate Pometon la 3 873 375 de euro și a decis că părțile trebuie să suporte propriile cheltuieli de judecată;

– reducerea cuantumului de bază al amenzii aplicate Pometon la 83 % și, în consecință, stabilirea valorii amenzii la 2 633 895 de euro;

– respingerea în rest a recursului;

– obligarea Comisiei Europene să suporte propriile cheltuieli de judecată aferente atât procedurii în primă instanță, cât și recursului, precum și să plătească jumătate din cheltuielile de judecată efectuate de Pometon aferente acestor două proceduri;

– obligarea Pometon să suporte jumătate din propriile cheltuieli de judecată aferente procedurilor menționate.